

Arkeologiske undersøkelser – reguleringsplan for E39 Harestadkrysset, Randaberg kommune

Varsel til grunneiere og/eller forpaktere

I forbindelse med utarbeiding av detaljreguleringsplan for E39 Harestadkrysset i Randaberg kommune, må Rogaland fylkeskommune, kulturseksjonen, foreta arkeologiske registreringer innenfor området som berøres av utbygningsplanene. Dette gjøres for å avklare om det befinner seg automatisk fredete kulturminner innenfor planområdet, og er et nødvendig og lov hjemlet ledd i prosessen før utbygging kan finne sted (jfr. Kulturminnelovens § 9, 1. ledd).

Årsaken til at området vurderes som interessant for slike registreringer, er blant annet at det i planområdets nærområde tidligere er registrert flere automatisk freda kulturminner. Erfaringsmessig kan det da også finnes flere automatisk freda kulturminner i form av bosetnings- og aktivitetsspor fra stein-, bronse og jernalder, under dagens markoverflate innenfor området.

Kulturavdelingen, ved Rogaland fylkeskommune, mener derfor det er nødvendig å foreta arkeologiske registreringer. Dette gjøres for å avklare om det befinner seg automatisk freda kulturminner innenfor planområdet, som ikke er kjent fra tidligere, og som det må tas hensyn til i det videre planarbeidet.

Fylkeskommunenes registreringer er hjemlet i Lov om kulturminner. Dette betyr at enhver tiltakshaver vil måtte gi fylkeskommunen anledning til å foreta disse undersøkelsene før utbygging kan finne sted (jfr. Kulturminnelovens § 10). Loven bestemmer også at det er tiltakshaver som må bekoste dette arbeidet. Det er Rogaland fylkeskommune, kulturseksjonen, som står for registreringene. Arbeidet utføres på bestilling av Statens vegvesen som er tiltakshaver.

Undersøkellesmetoder:

Rogaland fylkeskommune bruker tre ulike metoder for å gjennomføre de arkeologiske registreringene:

Maskinell søkesjaktning: Metoden benyttes hovedsakelig i dyrka mark, men kan også benyttes i områder med rydda beitemark. Under registreringene avdekker vi graver 3-4 m brede sjakter med gravemaskin, med ca. 12 m mellomrom innenfor planområdet. Mellomrommet mellom sjaktene kan variere noe etter størrelse på planområdet, terrengforhold og lignende. Vi graver ned til fast bakke/ undergrunn. Oftest vil dette si 30-40 cm. I enkelte tilfeller er det imidlertid behov for å gå dypere, ved f. eks. påfylte masser, der det er eldre dyrkningsjord under dagens matjord eller der det er potensial for flyvesandslokaliteter fra steinalderen.

Det vil bli tatt hensyn til eventuelle nyere dreneringsgrøfter i området. Dersom det oppstår skade på disse vil de søkes reparert så fort det lar seg gjøre, og før sjaktene legges igjen. Hovedregelen er at sjaktene vil bli lagt igjen når hele undersøkelsen er ferdig. Vi benytter oss vanligvis av gravemaskin i størrelsesorden 14 tonn, med pusseskuffe. For å få adgang til de aktuelle undersøkelsesområdene, kan det også bli aktuelt å belte noe på eventuelle gårdsveier og dyrka mark/gressmark. Vi vil selvfølgelig forsøke å gjøre minst mulig skade på slike veier og marker i forbindelse med registreringsarbeidet.

Bilde til venstre er fra Rege i Sola kommune, og viser en gravd sjakt med maskin. Bilde til høyre er fra samme sted og viser en forhistorisk kokegrop avdekket i en gravd sjakt.

Bilde er fra en registrering gjennomført ved Time kirke i Time kommune. Bilde viser hvordan sjaktene blir gravd i dyrka mark. Her er sjaktene gravd parallelt med en avstand på 12-15 meter.

Prøvestikking: Ved prøvestikking graver vi 50x50 cm store hull med spade så dypt vi kommer. Massen blir såldet for å finne eventuelle steinalderartefakter, som redskaper og avfall av flint og annet råstoff. Prøvestikkene blir så fylt igjen med jord, eventuelt stein, og torven vil tilslutt bli lagt tilbake på toppen.

Bilde til venstre viser en arkeolog i gang med å dokumentere ett prøvestikk. Bilde til høyre viser et gravd prøvestikk. Som bilde til venstre viser er det vanlig å bruke prøvestikkmetoden i områder med beitemark og utmark.

Overflateregistrering: Søk etter synlige kulturminner på markoverflaten, både automatisk fredete (forhistoriske) og nyere tids kulturminner

De delene av deres eiendom som berøres av utbygningsplanene og som eventuelt består av dyrka mark/ rydda beitemark, vil bli undersøkt ved maskinell søkesjaktning. Vi vil da se etter nedgravninger i undergrunnen i sjaktene som kan være spor etter bosetning, graver og markarbeidsaktiviteter fra forhistorien. Alle spørsmål og krav om erstatning for tapt eller redusert avling, opparbeiding, utilsiktet skade på eldre veite/drenering etc. skal rettes til og avtales direkte med tiltakshaver.

Innenfor de delene av deres eiendom som består av urydda beitemark og utmark vil det også bli gjennomført prøvestikking med spade på utvalgte steder. Dette er mindre terrenginngrep som ikke vil være særlig synlig etter prøvestikkene er fylt igjen ved endt undersøkelse.

Rogaland fylkeskommune, kulturseksjonen har først anledning til å foreta dette arbeidet når grunneier, evt. forpakter er varslet (jfr. Kulturminneloven § 11). Vi vil med dette varsle om at registreringsarbeidet vil finne sted. Arbeidet er planlagt gjennomført innenfor en periode på ca. 24 uker.

Dersom De som grunneier/forpakter har noen merknader til registreringen ber vi om tilbakemelding så raskt som mulig. Merknaden skal sendes til tiltakshaver og videreformidles til Rogaland Fylkeskommune, kulturseksjonen, ved ansvarlig saksbehandler.

Med lovhjemmel i Kulturminneloven (§ 11) vil Rogaland fylkeskommune kunne gå inn på de aktuelle eiendommene, når oppdragsgiver ber oss om å utføre registreringene. Det er imidlertid ikke i vår eller tiltakshavers interesse å tvinge oss på noens grunn med loven i hånd.

Mvh

Rogaland fylkeskommune
v/kulturseksjonen